

EUROPEAN DATA PROTECTION SUPERVISOR

Stanovisko 3/2015

Velká příležitost pro Evropu

*Doporučení EIOÚ o variantách reformy EU v oblasti ochrany
údajů*

EDPS

28. července 2015

Dne 24. června 2015 vstoupily tři hlavní instituce EU, Evropský parlament, Rada a Evropská komise, do jednání spolurozhodovacím postupem; jednání se týkají navrhovaného obecného nařízení o ochraně údajů a uvedený postup je znám jako neformální „trialog“¹. Východiskem trialogu je návrh Komise z ledna 2012, legislativní usnesení Parlamentu ze dne 12. března 2014 a obecný přístup Rady přijatý dne 15. června 2015². Tyto tři instituce jsou odhodlány projednat obecné nařízení o ochraně údajů v rámci širšího balíčku opatření pro reformu ochrany údajů, který zahrnuje navrhovanou směrnici o policejních a soudních činnostech. Proces by měl trvat do konce roku 2015 a umožnit formální přijetí obou nástrojů pravděpodobně počátkem roku 2016; poté bude následovat dvouleté přechodné období.³

Evropský inspektor ochrany údajů (EIOÚ) je nezávislá instituce EU. Inspektor není součástí trialogu, ale podle čl. 41 odst. 2 nařízení 45/2001 je povinen „[v] oblasti zpracování osobních údajů ... zajistit, aby orgány a instituce Společenství dodržovaly základní práva a svobody fyzických osob, zejména jejich právo na soukromí“, a „... je pověřen poradenstvím pro orgány a instituce Společenství a subjekty údajů pro všechny otázky, které se týkají zpracování osobních údajů“. Inspektor a zástupce inspektora byli jmenováni v prosinci 2014 se zvláštní kompetencí být konstruktivnější a proaktivnější a v březnu 2015 zveřejnili pětiletou strategii, která uvádí, jak hodlají tuto kompetenci provádět a odpovídat se za to⁴.

Toto stanovisko je prvním mezníkem strategie EIOÚ. Na základě diskusí s institucemi EU, členskými státy, občanskou společností, průmyslem a jinými zainteresovanými subjekty je cílem našich rad pomoci účastníkům trialogu dosáhnout včas správné shody. Toto stanovisko se zabývá obecným nařízením o ochraně údajů ve dvou částech:

- vize EIOÚ, pokud jde o pravidla ochrany údajů zaměřená na budoucnost, s ilustrativními příklady našich doporučení a
- příloha (příloha stanoviska 3/2015: Srovnávací tabulka znění obecného nařízení o ochraně údajů s doporučením EIOÚ) s tabulkou o čtyřech sloupcích, která článek po článku porovnává znění obecného nařízení o ochraně údajů přijaté Komisí, Parlamentem a Radou v tomto pořadí spolu s doporučením EIOÚ.

Stanovisko je zveřejněno na našich internetových stránkách a je přístupné prostřednictvím mobilní aplikace. Na podzim 2015 bude doplněno o doporučení o bodech odůvodnění obecného nařízení o ochraně údajů, a jakmile Rada přijme obecný postoj ke směrnici, i o ochraně údajů v souvislosti s policejními a soudními činnostmi.

Komplexní stanovisko EIOÚ k navrhovanému balíčku reformních opatření Komise z března 2012 zůstává v platnosti. Po třech letech jsme však cítili potřebu své rady aktualizovat, aby se příměji týkaly postojů spoluzákonodárců a abychom nabídli zvláštní doporučení.⁵ Stejně jako stanovisko z roku 2012 je toto stanovisko v souladu se stanovisky a prohlášeními pracovní skupiny zřízené podle článku 29, včetně přílohy Hlavní témata s ohledem na trialog přijaté dne 18. června; na uvedených stanoviscích a prohlášeních se jako plnoprávný člen pracovní skupiny podílel evropský inspektor ochrany údajů⁶.

Vzácná příležitost: Proč je reforma tak významná

EU je na posledním kilometru maratonu reforem svých pravidel pro osobní informace. Obecné nařízení o ochraně údajů se v nadcházejících desetiletích potenciálně dotkne všech osob v EU, všech organizací v EU, které zpracovávají osobní údaje, i organizací mimo EU, jež zpracovávají osobní údaje o fyzických osobách v EU⁷. Nyní je načase ochránit základní práva a svobody občanů ve společnosti budoucnosti založené na datech.

Účinná ochrana údajů posiluje fyzické osoby a podporuje zodpovědné podniky a orgány veřejné moci. Právní předpisy v této oblasti jsou složité a formální a vyžadují odborné poradenství, poskytované zejména nezávislými orgány pro ochranu údajů, které rozumějí problémům s jejich dodržováním. Obecné nařízení o ochraně údajů bude ve sbírce právních předpisů Unie pravděpodobně jedním z nejdelších, proto se EU musí nyní snažit být selektivní, zaměřit se na ustanovení, která jsou opravdu potřebná, a vyhnout se podrobnostem, jež by bezděčně mohly nepatříčně zasahovat do budoucích technologií. Znění návrhů každé z institucí hovoří o jednoznačnosti a srozumitelnosti při zpracování osobních údajů; obecné nařízení o ochraně údajů by tedy mělo v praxi prosazovat to, co káže, a mělo by být co nejstručnější a nejsrozumitelnější.

Určení právního textu v konečném znění je na Parlamentu a Radě jakožto spoluzákonodárcích, přičemž Komise jim má napomáhat jako iniciátorka právního předpisu a strážkyně Smluv. Evropský inspektor ochrany údajů není součástí jednání v rámci „trialogu“, ale v souladu s kompetencemi, které mu byly svěřeny při jmenování, a s nedávnou strategií EIOÚ nám právně přísluší poskytovat rady a činit tak proaktivně. Toto stanovisko využívá zkušeností s dohledem nad dodržováním ochrany údajů a politických rad nashromážděných a poskytnutých za více než desítku let s cílem pomoci institucím dosáhnout výsledku, který bude sloužit zájmům jednotlivce.

Právní předpisy jsou uměním možného. Každá z variant, které v podobě příslušných znění upřednostňovaných Komisí, Parlamentem a Radou leží na stole, obsahuje mnoho vhodných ustanovení, ale každou lze zlepšit. Výsledek nebude podle našeho názoru dokonalý, ale hodláme instituce podpořit v tom, aby dosáhly výsledku co nejlepšího. Proto naše doporučení zůstávají v mezích těchto tří znění. Motivují nás tři trvalé zájmy:

- lepší zacházení s občany,
- pravidla, která budou fungovat v praxi,
- pravidla, která přetrvají po celou generaci.

Toto stanovisko je příkladem úsilí o prosazení průhlednosti a odpovědnosti, dvou zásad, které jsou asi nejpozoruhodnější inovací obecného nařízení o ochraně údajů. Trialog se dostává pod ještě větší drobnohled než kdy předtím. Naše doporučení jsou veřejná a chtěli bychom všechny instituce EU vybídnout, aby se chopily iniciativy a šly příkladem, aby tato legislativní reforma byla výsledkem průhledného procesu, nikoliv tajného kompromisu.

EU potřebuje novou dohodu o ochraně údajů, novou kapitolu. Zbytek světa nás bedlivě sleduje. Prvořadá je kvalita nového zákona a to, jak zapadne do světových

právních systémů a trendů. Tímto stanoviskem dává EIOÚ najevo svou dosažitelnost a ochotu pomoci zajistit, aby EU tuto historickou příležitost maximálně využila.

I. OBSAH

1	Lepší zacházení s občany	1
1.	DEFINICE: UJASNĚME SI, CO JSOU OSOBNÍ INFORMACE.....	1
2.	VEŠKERÉ ZPRACOVÁNÍ ÚDAJŮ MUSÍ BÝT <i>JAK ZÁKONNÉ, TAK ODŮVODNĚNÉ</i>	1
3.	NEZÁVISLEJŠÍ A AUTORITATIVNĚJŠÍ DOHLED	2
2	Pravidla, která budou fungovat v praxi	2
1.	ÚČINNÁ OCHRANNÁ OPATŘENÍ, NIKOLIV POSTUPY	2
2.	LEPŠÍ ROVNOVÁHA MEZI VEŘEJNÝM ZÁJMEM A OCHRANOU OSOBNÍCH ÚDAJŮ	3
3.	DŮVĚRA V ORGÁNY DOZORU A JEJICH POSÍLENÍ	3
3	Pravidla, která přetrvají po celou generaci	3
1.	ODPOVĚDNÉ OBCHODNÍ PRAKTIKY A INOVAČNÍ TECHNIKA	4
2.	SILNĚJŠÍ JEDNOTLIVCI.....	4
3.	PRAVIDLA, KTERÁ OBSTOJÍ I V BUDOUCNU	4
4	Nedokončené dílo	4
5	Určující okamžik pro digitální práva v Evropě i mimo ni	5
	Poznámky	6

1 Lepší zacházení s občany

Pravidla EU se vždy snažila usnadnit tok dat jak v rámci EU, tak s jejími obchodními partnery, přestože jejich prvořadým zájmem byla práva a svobody jednotlivce. Internet přinesl nevídanou míru propojenosti a sebevyjádření a možnost přinášet podnikům i spotřebitelům hodnoty. Nicméně Evropanům záleží na soukromí víc než kdy předtím. Podle průzkumu Eurobarometr o ochraně údajů z června 2015⁸ více než šest z deseti občanů nedůvěřuje internetovým podnikům a dvě třetiny znepokojuje, že nad informacemi, které poskytují přes internet, nemají úplnou kontrolu.

Reformovaný rámec musí normy na ochranu jednotlivců zachovat a pokud možno zpřísnit. Balíček opatření pro reformu ochrany údajů byl především navržen jako nástroj k „posílení práv na ochranu soukromí na internetu“, neboť zajišťuje, aby lidé byli „lépe informováni o svých právech a měli nad svými informacemi větší kontrolu“⁹. Zástupci organizací občanské společnosti napsali v dubnu 2015 Evropské komisi, aby na instituce naléhala, aby těmto záměrům zůstaly věrné¹⁰.

Stávající zásady stanovené v Listině základních práv Evropské unie, primárním právním předpise EU, by měly být uplatňovány konzistentně, dynamicky a inovativně, aby byly pro občana v praxi účinné. Reforma musí být komplexní, proto jde o balíček opatření, ale jelikož bude zpracování údajů pravděpodobně spadat do působnosti samostatných právních nástrojů, musí být jejich přesný rozsah působnosti a způsob spolupráce jednoznačný, bez mezer ohrožujících ochranná opatření¹¹.

Pro EIOÚ je výchozím bodem důstojnost jednotlivce, což překračuje otázky pouhého zajištění souladu s právními předpisy¹². Naše doporučení vycházejí z posouzení každého článku obecného nařízení o ochraně údajů, jak jednotlivě, tak dohromady, podle toho, zda postavení jednotlivce v porovnání se současným rámcem posiluje. Referenčním bodem jsou zásady, které jsou jádrem ochrany údajů, tj. článek 8 Listiny základních práv¹³.

1. Definice: ujasněme si, co jsou osobní informace

- Fyzické osoby by měly mít možnost účinněji vykonávat svá práva v souvislosti s jakýmkoliv informacemi, které je mohou identifikovat nebo vyčlenit, i když jsou uvedené informace považovány za „pseudonymizované“¹⁴.

2. Veškeré zpracování údajů musí být *jak zákonné, tak odůvodněné*

- Požadavky, aby veškeré zpracování údajů bylo omezeno na přesně stanovené účely a mělo právní základ, jsou kumulativní, nejedná se o alternativy. Doporučujeme vyvarovat se jakéhokoli spojování, a tedy oslabování těchto zásad. Místo toho by EU měla zavedené pojetí, že osobní údaje by měly být využívány pouze způsoby slučitelnými s účely, pro které byly původně shromážděny, zachovat, zjednodušit a uvést do praxe¹⁵.
- Jedním z možných právních základů zpracování je souhlas, ale musíme zabránit nátlakovým zaškrťovacím políčkům, kdy jednotlivec nemá žádnou smysluplnou možnost volby a údaje nemusí být vůbec zpracovávány. Doporučujeme umožnit lidem poskytnout široce, nebo úzce vymezený souhlas, například s klinickým výzkumem, který je respektován a který lze odvolat¹⁶.

- EIOÚ podporuje řádná inovační řešení mezinárodního předávání osobních informací, která usnadňují výměnu údajů a dodržují zásady ochrany údajů a dohledu nad nimi. Kvůli nedostatečné ochraně jednotlivce důrazně nedoporučujeme povolit předávání na základě oprávněných zájmů správce ani by EU neměla otevřít dveře k údajům, které se nacházejí v EU, orgánům třetích zemí. Každá žádost o převod vystavená orgány v třetí zemi by měla být uznána, pouze dodržuje-li normy stanovené ve smlouvách o vzájemné právní pomoci, mezinárodních dohodách nebo v jiných právních nástrojích pro mezinárodní spolupráci¹⁷.

3. Nezávislejší a autoritativnější dohled

- Orgány pro ochranu údajů v EU by měly být připraveny vykonávat své úkoly od okamžiku vstupu obecného nařízení o ochraně údajů v platnost, přičemž Evropská rada pro ochranu údajů by měla být plně funkční, jakmile se nařízení stane použitelným¹⁸.
- Orgány by měly být schopny vyslyšet a prošetřit stížnosti a nároky předložené subjekty údajů nebo subjekty, organizacemi a sdruženími.
- Individuální vynucování práv vyžaduje účinný systém odpovědnosti a náhrady škody způsobené protiprávním zpracováním údajů. Vzhledem ke zřetelným překážkám, které v praxi brání domoci se nápravy, by měly mít fyzické osoby možnost být v soudním řízení zastupovány subjekty, organizacemi a sdruženími¹⁹.

2 Pravidla, která budou fungovat v praxi

Ochranná opatření by se neměla zaměřovat za formality. Hrozí, že nadměrná detailnost nebo pokusy o mikrořízení podnikových procesů se v budoucnu přežijí. Zde můžeme napodobit příručku EU o hospodářské soutěži, kde je poměrně omezený soubor sekundárních právních předpisů důsledně vynucován a vybízí podniky ke kultuře odpovědnosti a informovanosti²⁰.

Každé ze tří znění vyžaduje od subjektů zodpovědných za zpracování osobních informací větší jednoznačnost a jednoduchost²¹. Stejně tak musí být stručné a snadno srozumitelné technické povinnosti, mají-li je správci provádět řádně²².

Stávající postupy nejsou nedotknutelné: cílem našich doporučení je určit způsoby odstranění byrokracie a potažmo minimalizace předpisů pro dokumentaci a bezvýznamných formalit. Doporučujeme vydávat právní předpisy, pouze je-li to nezbytně nutné. Vznikne tak manévrovací prostor, ať již pro společnosti, orgány veřejné moci nebo orgány pro ochranu údajů: prostor, který musí být naplněn odpovědností a pokyny orgánů pro ochranu údajů. Celkově by z našich doporučení vzešlo znění obecného nařízení o ochraně údajů téměř o 30 % kratší, než je průměrná délka znění všech tří institucí²³.

1. Účinná ochranná opatření, nikoliv postupy

- Dokumentace by měla být prostředkem, nikoliv účelem dodržování právních předpisů; reforma se musí zaměřit na výsledky. Doporučujeme přizpůsobitelný

přístup, který omezí dokumentační povinnosti správců na jeden postup, jak mají nařízení dodržovat s ohledem na rizika, přičemž uvedené dodržování musí průhledně prokázat, ať již jde o předávání, smlouvy se zpracovateli nebo ohlašování případů narušení bezpečnosti osobních údajů²⁴.

- Na základě výslovných kritérií pro posuzování rizik a svých zkušeností s dohledem nad institucemi EU doporučujeme vyžadovat ohlašování případů narušení bezpečnosti osobních údajů orgánu dozoru a posuzování dopadu na ochranu údajů, pouze jsou-li ohrožena práva a svobody subjektů údajů²⁵.
- Měly by být aktivně podporovány odvětvové iniciativy, ať již prostřednictvím závazných podnikových pravidel nebo pečeti dokládajících ochranu soukromí²⁶.

2. Lepší rovnováha mezi veřejným zájmem a ochranou osobních údajů

- Pravidla ochrany údajů by neměla bránit historiografickému, statistickému a vědeckému výzkumu, který je ryze ve veřejném zájmu. Odpovědné subjekty musí přijmout potřebná opatření, která zabrání využití osobních informací proti zájmu jednotlivce, přičemž musí věnovat zvláštní pozornost pravidlům, jimiž se řídí citlivé informace například o zdravotním stavu²⁷.
- Výzkumní pracovníci a archiváři by v závislosti na těchto ochranných opatřeních měli mít možnost uchovávat údaje tak dlouho, jak bude potřeba²⁸.

3. Důvěra v orgány dozoru a jejich posílení

- Doporučujeme umožnit orgánům dozoru vydávat pokyny pro správce údajů a zpracovat vlastní vnitřní jednací řád v duchu zjednodušeného snazšího používání obecného nařízení o ochraně údajů jedním jediným orgánem dozoru („jediné kontaktní místo“) blízko občanům („blízkost“).²⁹
- Orgány by měly mít možnost určit na základě veškerých příslušných okolností účinné, přiměřené a odrazující nápravné a správní sankce³⁰.

3 Pravidla, která přetrvají po celou generaci

Hlavní pilíř současného rámce, směrnice 95/46/ES, je vzorem dalších právních předpisů o zpracování údajů v EU i ve světě, a dokonce představuje východisko znění práva na ochranu osobních údajů v článku 8 Listiny základních práv. Tato reforma zformuje zpracování údajů pro generaci, která nezná život bez internetu. EU tedy musí plně pochopit důsledky tohoto aktu pro jednotlivce a jeho udržitelnost s ohledem na technologický vývoj.

V posledních letech lze pozorovat exponenciální nárůst vytváření, sběru, analýzy a výměny osobních informací, který je důsledkem technologických inovací, jako je internet věcí, *cloud computing*, data velkého objemu a veřejně přístupná data, jejichž využívání považuje EU za nezbytné pro svou konkurenceschopnost³¹. Soudě dle dlouhodobosti směrnice 95/46/ES lze přiměřeně očekávat podobný časový rámec, než dojde k další významné revizi pravidel ochrany údajů, která možná nenastane dříve než koncem 30. let 21. století. Lze očekávat, že dlouho předtím splynou technologie založené na datech s umělou inteligencí, zpracováním přirozeného jazyka a biometrickými

systémy a obohatí aplikace o schopnost strojového učení a možnost dosáhnout tak vyspělé inteligence.

Tyto technologie zpochybňují zásady ochrany údajů. Reforma zaměřená na budoucnost tedy musí být založena na důstojnosti jednotlivce a proložena etickými zásadami. Musí napravit nerovnováhu mezi inovacemi v ochraně osobních údajů a jejich využíváním, aby ochranná opatření byla v naší digitalizované společnosti účinná.

1. Odpovědné obchodní praktiky a inovační technika

- Reforma by měla zvrátit nejnovější směřování k tajnému sledování a rozhodování na základě profilů skrytých před fyzickými osobami. Problémem není cílená reklama ani praxe vytváření profilů, ale spíše nedostatek smysluplných informací o algoritmech, které tyto profily zpracovávají a mají účinek na subjekty údajů³². Doporučujeme větší průhlednost správců.
- Velice podporujeme zavedení zásad ochrany údajů již od návrhu a standardního nastavení ochrany údajů jako prostředku k nastartování tržních řešení v digitální ekonomice. Doporučujeme jednodušší znění požadavků, aby práva a zájmy jednotlivce byly začleněny do fáze vývoje a standardního nastavení produktů³³.

2. Silnější jednotlivci

- Přenositelnost údajů je v digitálním prostředí bránou ke kontrole uživatelů, která jim, jak si nyní uvědomují, chybí. Doporučujeme umožnit přímý přenos údajů od jednoho správce k druhému na žádost subjektu údajů a poskytnout subjektům údajů nárok získat kopii údajů, kterou mohou sami předat jinému správci³⁴.

3. Pravidla, která obstojí i v budoucnu

- Doporučujeme vyvarovat se jazyka a postupů, které se mohou stát přežitými nebo spornými³⁵.

4 Nedokončené dílo

Přijetí balíčku opatření pro reformu ochrany údajů bude úspěchem, nicméně nebude se jednat o poslední krok.

Všechny instituce se shodují, že zásady obecného nařízení o ochraně údajů by se měly konzistentně uplatňovat na instituce EU. Podporujeme právní jistotu a jednotnost právního rámce a zároveň akceptujeme jedinečnost veřejného sektoru EU a nutnost zabránit jakémukoliv oslabení současné úrovně povinností (i nutnost stanovit právní a organizační základ pro EIOÚ). Proto by Komise co nejdříve po ukončení rozhovorů o obecném nařízení o ochraně údajů měla předložit návrh revize nařízení 45/2001 v souladu s obecným nařízením o ochraně údajů, aby se obě znění mohla stát použitelnými v tentýž okamžik³⁶.

Zadruhé je zřejmé, že bude muset být pozměněna směrnice 2002/58/ES („směrnice o soukromí a elektronických komunikacích“). EU mnohem více potřebuje zřetelný rámec pro důvěrný charakter sdělení, který je nedílnou součástí práva na ochranu soukromí; uvedeným rámcem se řídí všechny služby, jež umožňují komunikaci, nejen

poskytovatelé veřejně dostupných elektronických komunikací. Je nutné tak učinit prostřednictvím právně jistého a sjednocujícího předpisu, který poskytne alespoň tutéž úroveň ochrany jako směrnice o soukromí a elektronických komunikacích za rovných podmínek.

Proto toto stanovisko doporučuje zavázat se k urychlenému přijetí návrhů v těchto dvou oblastech co možná nejdříve.

5 Určující okamžik pro digitální práva v Evropě i mimo ni

EU má poprvé v rámci jedné generace příležitost modernizovat a harmonizovat pravidla nakládání s osobními informacemi. Ochrana soukromí a údajů nekonkurují hospodářskému růstu a mezinárodnímu obchodu, ani skvělým službám a výrobkům, naopak je součástí kvalitní a hodnotové nabídky. Jak Evropská rada uznává, nezbytným předpokladem inovačních výrobků a služeb, které se opírají o zpracování osobních údajů, je důvěra.

V roce 1995 byla EU průkopníkem ochrany údajů. Nyní má zákony o ochraně údajů více než 100 zemí po celém světě, avšak v Evropě se jich nachází méně než polovina³⁷. EU nicméně nadále věnuje bedlivou pozornost zemím, které uvažují o zavedení nebo revizi svých právních rámců. V době, kdy důvěrou lidí v podniky a vlády otřásla odhalení hromadného sledování a porušení ochrany údajů, spočívá v rukou zákonodárců EU, jejichž letošní rozhodnutí mohou mít podle předpokladů dopad i mimo Evropu, značná zodpovědnost.

Podle názoru EIOÚ se znění obecného nařízení o ochraně údajů ubírají správným směrem, ale přetrvávají obavy, některé velmi vážné. Při postupu spolurozhodování vždy hrozí, že vyjednavací s dobrým úmyslem při hledání politického kompromisu některá ustanovení oslabí. U reformy ochrany údajů je to však jiné, protože se zabýváme základními právy a způsobem jejich ochrany po dobu celé generace.

Na základě toho se toto stanovisko snaží hlavními institucím EU pomoci s řešením problémů. Nechceme jen jasnější práva pro jednotlivé subjekty údajů a větší odpovědnost pro správce, chceme usnadnit inovace právním rámcem, který se staví neutrálně k technologiím, ale pozitivně k výhodám, jež mohou technologie společnosti přinést.

Protože se jednání ocitla na posledním kilometru, doufáme, že naše doporučení pomohou EU protrhnout cílovou pásku s reformou, která bude svému účelu odpovídat i v nadcházejících letech a desetiletích a která se stane novou kapitolou ochrany údajů s celosvětovou perspektivou, přičemž EU půjde příkladem.

V Bruselu dne 28. července 2015

Giovanni BUTTARELLI

Evropský inspektor ochrany údajů

Dodatek

Dne 27. července 2015 jsme zveřejnili (ve Stanovisku EDPS 3/2015) doporučení ke stylizaci prováděcích ustanovení obecného nařízení o ochraně údajů. V návaznosti na následné prostudování bodů odůvodnění jednotlivých článků ve třech verzích prosazovaných Komisí, Evropským parlamentem, respektive Radou, si dovoluujeme předložit naše doporučení k obsahu bodů odůvodnění obecného nařízení o ochraně údajů jako další příspěvek k probíhajícím třístranným jednáním.

Body odůvodnění v preambuli k právnímu nástroji EU hrají důležitou roli, neboť objasňují důvody pro jednotlivá ustanovení. Ačkoli body odůvodnění nemají žádnou nezávislou právní hodnotu, mohou být použity při výkladu dosahu věcných ustanovení v textu. Soudní dvůr Evropské unie při několika příležitostech uvedl, že opodstatněné body odůvodnění jsou nezbytné k tomu, aby mohl soud zastávat svou funkci výkladu práva. Jelikož poskytují základní odůvodnění právního aktu, zasluhují si pečlivé zvážení.

V souladu s tím chceme v těchto doporučeních připomenout, že respektování lidské důstojnosti by mělo být ustaveno jako základ pro veškeré zpracování osobních údajů. Obecné nařízení o ochraně údajů musí představovat plán k prosazení etického přístupu, který začleňuje společenské výhody technologických změn a inovací a přitom chrání jednotlivce před újmou a poskytuje jim nástroj k převzetí kontroly nad tím, jaké informace o nich se vyskytují v kyberprostoru. Body odůvodnění by měly poskytovat větší podněty pro odpovědnost správců i prostor pro orgány dozoru v rámci Evropské rady pro ochranu údajů.

I nadále prosazujeme znění, které je co nejjasnější, nejstručnější a nejsrozumitelnější. Rovněž doporučujeme odstranit z bodů odůvodnění veškeré zbytečné podrobnosti, které by mohly omezit možnost pružně se přizpůsobovat budoucím výzvám v době, kdy se rychlé změny stávají běžnou normou.

Brusel 9. října 2015

Giovanni Buttarelli

Poznámky

¹ Společné prohlášení Evropského parlamentu, Rady a Komise o praktických opatřeních pro postup spolurozhodování (článek 251 Smlouvy o ES) (2007/C 145/02), Úř. věst. C 145, 30.6.2007.

² COM(2012) 11 *final*; legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 12. března 2014 o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováváním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (obecné nařízení o ochraně údajů), P7_TA(2014)0212; návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (obecné nařízení o ochraně údajů) – příprava obecného přístupu, dokument Rady 9565/15, 11.6.2015.

³ Celý název zní návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováváním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů a o volném pohybu těchto údajů, COM(2012) 10 *final*; legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 12. března 2014 o návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováváním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů a o volném pohybu těchto údajů, P7_TA(2014)0219. K načasování a rozsahu trialogu viz závěry ze zasedání Evropské rady ve dnech 25.–26. června 2015, EUCO 22/15; „cestovní mapa“ trialogu byla naznačena na společné tiskové konferenci Parlamentu, Rady a Komise <http://audiovisual.europarl.europa.eu/AssetDetail.aspx?id=690e8d8d-682d-4755-bfb6-a4c100eda4ed> [naposledy zobrazeno dne 20. července 2015], ale úředně nebyla zveřejněna. Obecné nařízení o ochraně údajů vstoupí v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku a použije se dva roky od vstupu v platnost (článek 91).

⁴ Výběrové řízení na místo evropského inspektora ochrany údajů, COM/2014/10354 (2014/C 163 A/02), Úř. věst. CA 163, 28.5.2014, s. 6. Strategie EIOÚ na období 2015–2019 slibovala „*seek workable solutions that avoid red tape, remain flexible for technological innovation and cross-border data flows and enable individuals to enforce their rights more effectively on- and offline*“ [hledat schůdná řešení, která zabrání byrokracii, zůstanou pružná pro účely technologických inovací a toku dat přes hranice a umožní lidem účinněji vynucovat svá práva na internetu i mimo něj]; *Leading by example: The EDPS Strategy 2015-2019* [Jdeme příkladem: Strategie EIOÚ na období 2015–2019], březen 2015.

⁵ Stanovisko EIOÚ k balíčku opatření pro reformu ochrany údajů, 7.3.2015.

⁶ Viz příloha dopisu pracovní skupiny zřízené podle článku 29 zaslaného Věře Jourové, komisařce pro spravedlnost, spotřebitele a rovnost žen a mužů, 17.6.2015.

⁷ Je obtížné stručně shrnout věcnou a územní působnost obecného nařízení o ochraně údajů. Instituce se zjevně shodly alespoň na tom, že do jeho působnosti spadají organizace usazené v EU, které jsou zodpovědné za zpracování osobních údajů v EU nebo mimo ni, a organizace usazené mimo EU, jež zpracovávají osobní údaje osob v EU při nabízení zboží či služeb uvedeným osobám nebo při jejich sledování. (Viz článek 2 o věcné působnosti a článek 3 o územní působnosti.)

⁸ Z výsledků dále vyplynulo, že sedm z deseti občanů znepokojuje skutečnost, že jsou jejich informace využívány k jinému účelu, než k jakému byly shromážděny, podle každého sedmého by měl být vyžadován jejich výslovný souhlas před sběrem a zpracováním údajů ve všech případech a dvě třetiny považují za důležité mít možnost převést osobní údaje od starého poskytovatele služeb k novému; zvláštní Eurobarometr 431 o ochraně údajů, červen 2015.

Podle srovnatelných výsledků průzkumu provedeného střediskem Pew Research Center v roce 2014 má 91 % Američanů pocit, že ztratilo kontrolu nad tím, jak společnosti sbírají a využívají osobní informace, 80 % uživatelů sociálních sítí znepokojuje, že jejich údaje získávají třetí strany, jako inzerenti nebo podniky, a 64 % uvádí, že by vláda měla inzerenty více regulovat; průzkum střediska Pew Research Center o soukromí, leden 2014.

⁹ Komise navrhuje komplexní reformu pravidel ochrany údajů s cílem zvýšit kontrolu uživatelů nad jejich údaji a snížit náklady podniků.

¹⁰ Dopis nevládních organizací předsedovi Junckerovi ze dne 21. dubna 2015 https://edri.org/files/DP_letter_Juncker_20150421.pdf a odpověď vedoucího kabinetu místopředsedy Timmermanse ze dne 17. července 2015 https://edri.org/files/eudatap/Re_EC_EDRI-GDPR.pdf [zobrazeno dne 23. července 2015]. Evropský inspektor ochrany údajů se se zástupci několika těchto nevládních organizací setkal v květnu 2015 a projednal jejich obavy; TISKOVÁ ZPRÁVA EDPS/2015/04, 1.6.2015, Reforma EU v oblasti ochrany údajů: schůzka EIOÚ s mezinárodními skupinami pro občanské svobody; celý záznam diskuse je dostupný na internetových stránkách EIOÚ (https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/EDPS/Pressnews/Videos/GDPR_civil_soc).

¹¹ Ustanovení čl. 2 odst. 2 písm. e).

¹² Článek 1.

¹³ Článek 8 listiny zní [zvýraznění doplněno]:

1. Každý má právo na ochranu osobních údajů, které se ho týkají.

2. Tyto údaje musí být **zpracovány korektně, k přesně stanoveným účelům a na základě souhlasu dotčené osoby nebo na základě jiného oprávněného důvodu stanoveného zákonem**. Každý má právo na přístup k údajům, které o něm byly shromážděny, a má **právo na jejich opravu**.

3. Na dodržování těchto pravidel **dohlíží nezávislý orgán**.

¹⁴ Článek 10. Dokud nebude existovat zřetelná a právně závazná definice „pseudonymizovaných údajů“, které jsou odlišné od osobních údajů, musí tento typ údajů zůstat v působnosti pravidel ochrany údajů.

¹⁵ Ustanovení čl. 6 odst. 2 a 4. Vzhledem k tomu, že ohledně významu „slučitelnosti“ panuje určitá nejistota, doporučujeme podle stanoviska pracovní skupiny zřízené podle článku 29 k omezení účelu pro posuzování toho, zda je zpracování slučitelné, obecná kritéria (viz čl. 5 odst. 2).

¹⁶ Jedním z prostředků zajištění zákonného zpracování bez souhlasu je účinné funkční oddělení, ale oprávněný zájem by neměl být vykládán příliš široce. Vhodnou alternativou může být v některých situacích také bezpodmínečné právo na výjimku. Posouzení toho, zda je souhlas poskytnut svobodně, závisí částečně na tom, a) zda mezi subjektem údajů a správcem existuje značná nerovnováha, a b) v případech zpracování podle čl. 6 odst. 1 písm. b) na tom, zda je splnění smlouvy nebo poskytnutí služby podmíněno souhlasem se zpracováním údajů, které pro tyto účely není nutné. (Viz čl. 7 odst. 4.) Zde se promítají ustanovení spotřebitelského práva EU: podle čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách „[s]mluvní podmínka, která nebyla individuálně sjednána, je považována za nepřiměřenou, jestliže v rozporu s požadavkem přiměřenosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele“.

¹⁷ Tato pravidla zahrnují rozhodnutí o přiměřenosti pro přesně stanovená odvětví a území, pravidelné přezkumy rozhodnutí o přiměřenosti a závazná podniková pravidla. Viz články 40–45.

¹⁸ Článek 73.

¹⁹ Článek 76. Pokud jde o potíže s dosahováním nápravy za porušení pravidel ochrany údajů, viz zpráva Agentury pro základní práva *Access to data protection remedies in EU Member States* [Přístup k opravným prostředkům v souvislosti s ochranou údajů v členských státech EU], 2013.

²⁰ Pravidla EU kladou důraz na to, aby společnosti to, zda dodržují článek 101 SFEU o zákazu protisoutěžních dohod, posuzovaly samy, zatímco dominantní firmy na trhu mají „zvláštní odpovědnost“ vyvarovat se jakýchkoliv opatření, která by mohla poškodit účinnou hospodářskou soutěž (bod 9 pokynů Komise 2009/C 45/02); viz předběžné stanovisko EIOÚ k soukromí a konkurenceschopnosti v éře dat velkého objemu, 14.3.2014.

²¹ Všechna tři znění různým způsobem odkazují na „srozumitelný ... způsob ... a ... srozumiteln[ou] podob[u] za použití jasného a běžného jazyka“ (57. bod odůvodnění, EP; článek 19, Komise a Rada), „jasn[ost] a jednoznačn[ost]“, (99. bod odůvodnění a článek 10a, EP) a poskytování „jasných a snadno srozumitelných informací“ (články 10 a 11, EP) a informací v podobě, která je „stručná, transparentní, jasná a snadno dostupná“ (25. bod odůvodnění, EP, Komise a Rada; článek 11, EP).

²² Ustanovení o aktech v přenesené pravomoci byla ze znění Parlamentu a Rady většinou vypuštěna. Jsme přesvědčeni, že by EU mohla jít ještě dál a ponechat tyto technické záležitosti na odborných znalostech nezávislých orgánů.

²³ Z našich doporučení by vzešlo znění asi o 20 000 slovech, průměrná délka znění všech tří institucí činí asi 28 000 slov.

²⁴ Článek 22.

²⁵ Články 31 a 33.

²⁶ Článek 39.

²⁷ Článek 83. Výzkum a archivace samy o sobě nepředstavují právní základ zpracování, proto doporučujeme vypustit z článku 6 odstavec 2.

²⁸ Článek 83a.

²⁹ Pracovní skupina zřízená podle článku 29 nastínila vizi správy a řízení, mechanismu jednotnosti a jediného kontaktního místa založenou na důvěře v nezávislé orgány pro ochranu údajů a formulovanou ve třech vrstvách:

- jednotlivé orgány pro ochranu údajů, které jsou silné a plně vybavené k vyřizování věcí ve své oblasti působnosti,
- účinná spolupráce mezi orgány pro ochranu údajů se zřetelným vedením v přeshraničních věcech,
- Evropská rada pro ochranu údajů, která musí být samostatná, s vlastní právní subjektivitou, s dostatkem prostředků, složená z rovnocenných orgánů pro ochranu údajů pracujících v duchu solidarity, s pravomocí přijímat závazná rozhodnutí a podporovaná sekretariátem, jenž radě slouží prostřednictvím předsedy.

³⁰ Doporučujeme také objasnit kompetence orgánů dozoru a určení vedoucího orgánu v případech nadnárodního zpracování a zároveň zachovat možnost orgánů dozoru vyřizovat čistě místní věci. Doporučujeme zjednodušenou verzi mechanismu jednotnosti, která lépe objasní, jak určit případy, jež by orgány dozoru musely konzultovat s Evropskou radou pro ochranu údajů a kdy by rada musela vydat závazné rozhodnutí, aby zajistila konzistentní používání nařízení.

³¹ Sdělení Komise Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě, COM(2015) 192 *final*; závěry ze zasedání Evropské rady z června 2015 EUCO 22/15; závěry Rady 8993/15 o digitální transformaci evropského průmyslu.

³² Ustanovení čl. 14 písm. h).

³³ Článek 23.

³⁴ Článek 18. Dále doporučujeme, má-li být právo na přenositelnost údajů účinné, aby mělo širší rozsah uplatnění a nevztahovalo se pouze na zpracování, která využívají údaje poskytnuté subjektem údajů.

³⁵ Například doporučujeme vypustit výrazy, jako „on-line“, „písemně“ a „informační společnost“.

³⁶ Jednou z možností, kterou bychom upřednostňovali, je učinit tak prostřednictvím ustanovení v samotném obecném nařízení o ochraně údajů.

³⁷ Greenleaf, Graham, „Global Data Privacy Laws 2015: 109 Countries, with European Laws Now a Minority“, Privacy Laws & Business International Report č. 133, únor 2015, UNSW Law Research Paper č. 2015-21.